



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 An rerum omnium quæ sunt in mu[n]do, sit homo iure aliquo dominus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

QVÆSTIO II.

DE REBVS QVARVM HO-
mo est Dominus.

ARTICVLVS I.

*Utrum rerum omnium, quæ sunt in
mundo sit homo iure aliquo
dominus.*



ostquam constitutum no-
bis est homini solū in crea-
turis corporalibus domi-
nium rerum congruere, cō-
sequens est, vt dispertemus
quorū plerūque rerum dominio sua-
tur. Et habebit quæstio duos articulos. Pri-
or erit generalis, posterior vero de duob.
dominijs peculiaris. At arguitur a parte ne-
gatiua, quod non omnium prorsus que
condita sunt in terrarū orbe, sit homo
dominus. Etenim aut illi naturali iure con-
ueniret, diuino, aut humano. Non natura-
li, quia vniuersale dominium concessum
est ei a Deo in eius creatione. Neq̄ prius
diuino, quoniam tunc iure charitatis esset
homo dominus cuiuscunq̄ rei indige-
ret, eademq̄ charitate amissa, eodem deci-
deret iure. Nam Deum solis amicis conde-
cet bona sua elargiri. Consequens autem
est falsum, & contra humanum morem, e-
tiam Christianorum in quibus multi iusti
rerum egestate premūt omnium domi-
nio orbati, inulique contra iniqui, & pra-
ui bonis huius mundi, secundum leges, que
a diuina regū a non exorbitant, potiuntur.
Quod autem iure mere humano non sit
homo dominus, patet, quoniam antequā
leges humanæ essent, Deus nostro generi
indulserat, rerum dominium, quod funda-
mentum est humani iuris quo earum do-
minia diuisa sunt. Secundo arguitur. Ho-
mo non est dominus elementorum neque
cælorum, quia illa non sunt nomina a Ge-
nes. i. vbi homo constitutus est rerum do-
minus. In contrarium est, quod omnia fa-
cta sunt propter hominem, vt 1. Polit. au-

T 2 flor

OTO
ure
gibus
DII
13

so ad eandem conclusionem arguitur. Qui-
cunq̄ dominium habet cuius libet rei, inu-
ria afficitur, dum illi aufertur. Bruta autē
animalia neq̄ iustitiæ capaces sunt, neq̄ in-
iuria, neque quam non cognoscunt, felici-
tatis, vt patet, ex Arist. 1o. Eth. c. 8. Cuius ra-
tio est, quod cum non sint libera, non sunt
sui iuris, sed quidquid sunt, hominis sunt,
propter qui orbis conditus est. Et ideo qui
iumento, & armento, vel pabulum sustule-
rit, vel vitam, nullam ei irrogauit iniuriā,
sed domino, & qui equo regis loco cedit,
nullum ei honorem deserit, sed regi, nullū
ergo pecudes habent dominium neq̄ ius
in herbas, sed tantum appetitum natura-
lem, atq̄ etiam potestatem. Quod si brutis
nullum potest dominium competere, liqui-
do hī, multo minus cælis ac rebus inanimis
conuenire posse. Est ergo homo hac ratio-
ne medius inter Deum, & bruta. Nam irra-
tionale animal nullum habet dominium,
Deus vero supremum, nempe & quantum
ad vñs, & quantum ad naturas rerum, sed
homo quantum ad vñs, attamen quantū
ad naturam minime, vt pote quas mutare
non potest, nisi applicando actiua passiuus.

Ad primū igitur argumentum respō-
detur, perimendo totum accedens. Haud
enim bruta vllum habent herbarum domi-
nium, quod eadem ipsa Genes. auctoritate
contra citata comprobatur. Haud enim le-
gantur ibi herbe pecoribus & iumentis cō-
cessæ, sed solis hominibus. Ecce enim, in-
quit, dedi vobis herbam afferentem semē
super terram, &c. vt sint vobis in escam &
cunctis animalibus terræ. Ius ergo herba-
rum non est concessum brutis, sed nobis
pro illis quæ nobis serui ent. Neq̄ in apibus
est nisi metaphoricus rex, quia neq̄ examē
in finem ordinat, sed in instinctu naturæ vna
praix reliquisque exercitus sequitur. Mul-
toque minus aut fera bestia aut rapaces
aues dominantur cæteris, licet illis velut
alimento vñantur. Mox ad secundum pari-
ter respondetur, cælos longe minus pro-
prie dominium habere eo signifiatu quo
nomen impresentiarū vñpamus, sed di-
cuntur prædominari, quia eorum influ-
hæc inferiora coalescunt, fouentur, alteran-
tur, ac submutantur, sicuti & in singulis ele-
mentis illa qualitas dicitur prædomi-
nari, quæ alteri præminet.

ctor est Arist. David Psal. 8. Omnia subieci
fi sub pedibus eius.

In hac quaestione illi recentiores magi-
stri, quorum superior quaestione memini-
mus, quam plurima confarinant domi-
norum genera. Ioannes enim Gerson sex
connumeravit, alij vero vsque ad nouem.
Sed Conrado tract. 1. q. 6. v. v. v. v. v. v. v.
colli-
buit recensere. Ajunt enim illud esse do-
minium beatificum, quo beati potiuntur
gloria, & aliud gratificum, quod habent iu-
sti in omnes res creatas, vt illis iure chari-
tatis vt possint, iuxta illud ad Rom. 8. Dili-
gentibus Deum omnia cooperantur in bo-
num. Et aliud est naturale & aliud euange-
licum, &c. Isti au(vt salua eorum existima-
tione dixerim) duplici sinistra causa hęc do-
miniorum genere gratis multiplicant. Pri-
mo quia perseuerant credentes, idem esse
dominium, quod ius, mox, quod dominia
ex parte materialium obiectorum disce-
cant, quę quidem seclro, quia arte canet, in-
infinitum posset abire. Discerni quippe de
beati duntaxat secundum titulos, ex quibus
oriuntur. Sit ergo prima huius rei conclusio.
Dominium quadruplex tantum est, scilicet
naturale, diuinum, & humanum, quod di-
uiditur in duo, scilicet in illud quod de iure
gentium oritur, & alterum quod acquiritur
iure civili. Conclusio hæc firmior per
se apparet, quę etiam pluribus confirmari
indigeat. Dominia enim iure, aliquo intro-
ducta sunt, ius autem (vt superioribus
ambobus visum est) non est nisi naturale,
& gentium, & civile, quibus & diuinum ad-
ditur positium hoc est, quod non conueni-
nit homini ex debito, suę naturę, sed est ei
diuinitus ad naturam superadditum. Hoc
enim dicitur diuinum positium, contra
naturale distinctum, cuius etiam Deus au-
ctor est. Igitur quod non sint plura quam
hęc dominiorum genera, inde patet, quod
nullo præter hæc post iure quisquam vllū
obtinere dominium. Nulla ergo ratio per-
mittit distinguere dominium originale, &
beatificum, &c. Nam ius quo Ad. m de-
fundus est in ligna vitę, quod isti vo-
cant originale, diuinum erāt positium,
hoc est supra naturam concessum, tamen si
statui illi naturale quodammodo exis-
tebat, nempe quo possent homines non mo-
ri. Multo autem debiliori occasione noua
species fingitur dominij. Gratifici operum
enim gratię non habemus dominium, quia

non per nos, sed De fauore supernaturali
ea exequimur. Et idem est de iure beatorum.
Nam primum, licet ius habeant gloria per-
fruendi, illud tamen non proprie est domi-
nium, sed ius meriti concessum a Deo, qui
Dominus est glorię. Alias cum gloria in
Dei visione consistat, eadem facultate dice-
retur beatus dominus esse Dei. Secundo, &
ius illud, quando permittitur dominium
dici diuinum, est positium. Ius enim huius-
modi diuinum in rebus precipue est superna-
turalibus, vt hoc nunc dictum, & ius euangeli-
cū quo ministri ecclesię habent abfol-
uendi a peccatis, conferendique alia sacra, do-
cendique fidem. Quod re vera in epe dici-
tur dominium, sed est ius ministrorum Dei.
Quis enim mortalium dicatur sacris domi-
nari. Extenditur etiā ius diuinum positium
ad res naturales. Quale est ius decimarum,
quod idem habent sacerdotes, scilicet me-
tendi (vt ait Paulus) temporalia prospiciendi
seminatione. Quamuis & hoc ius fundamē-
to innatur naturalium, quod dignus est ore
rariis mercede sua, ideo namque exemplū
a trititante boue Apostolus attulit. Ius iſe
ac dominium quod Dauid habuit ad reg-
num, diuinum etiam fuit positium. quip-
pe cum a Deo fuerit electus, non sicut care-
ri reges a republica. Et dominium quo po-
pulus Israel in terram promissam positus
est. Quin vero & in angelos sunt qui cogi-
tent nos dominio fungi propter assertum
Pauli ad Hebr. Nonne omnes sunt admi-
nistratori spiritus, in ministeriū missi pro-
pter eos qui hereditatem capiunt salutis?
At vero abusus esse vocis, homines ange-
lorum dominos appellare, quod vni homi-
ni Christo propriū est, sed funguntur hæc
parte ministerio Dei, sicut neque inferiorū
demones iam domini sunt animarū quas
cruciant quam diuinę iustitię executores
per supplicia, quę ipsi quoque perferunt. Se-
cunda conclusio. Homo dominium habet
naturale, non solum in omnes terrę fru-
ctus, verum etiam quodam pacto in elemē-
ta caelestis que orbes, qui vel vt rectum sunt
sui domiciliij. Deterrenorum dominio pa-
te Genes. 1. Faciamus hominem vt praesit,
&c. Et rursus? Crescite & multiplicamini, &
replete terram & subijete eam, & domi-
namihi piscibus maris, &c. Illud enim do-
minium non censetur positium diuinum
sed naturale. Hęc enim iura & domi-
norum genera non differunt ratione au-
ctoris,

Prima
conclō.
Dñium
rñ qua-
duplex.

horis, nam hæc de causa omnia dominia dicerentur divina, cum omnis potestas a domino Deo sit, sed differunt per hoc quod naturale est naturæ debitum, alterum vero super naturam adhibitum, & dominiū rerum congruit homini priori modo. Nā quatenus homo corporeus est, debentur illi ea quæ ad vitam eius sunt necessaria. Hanc enim ratione collegit Arist. omnia corpora esse facta propter hominem. Itaque quemadmodum licet Deus per miraculum creavit homines, nihilominus membra & potentie naturales naturæ suæ debita sunt, sic illa collatio dominiū rerum fuit explicatio quedam naturalis iuris, veluti debiti humanæ naturæ, supposita eius existētia, quam ei per creationem gratis contulerat. Et pari ratione dominium habet quodammodo in cælos, qui sunt veluti terra suarum a dium, atque in elementa, inque solis colorem, & lucem qua vivit, & in alias influentias, atque in pluviam & nitem, quæ illi naturali iure serviunt ad vitam servandam, atque ad alimenta terræ operanda. Dicitur est autem cum moderamine, dominium nos habere in cælos, & elementa, quia non possumus, aut illa cōsumere vt terræ nascuntur aut eis vii vt animalibus. Tertia conclusio. Iure etiam humano quod superiori libro in ius gentium & civile partium est, multis abundat homo dominij. Iure enim gentium (vt paulo post dicemus) propria dominia diuisa sunt, vt Meum, & Tuum, aud. iterum in orb. Iure autem civili, hoc est cuiusque civitatis seu regni propria multa quoque mortales possident, vt iure præscriptionis, iure hæreditario, iure primogenituræ, &c. Hæc autem omnia clara sunt & patentia. Illud autem quod Gerion, & latius Richardus tractat. i. q. 2. de dominio gratuito differunt animadversione opus habet. Bifaria enim & per vtrumque extremum peccare de hac re contingit. Isti quippe nominati auctores aiunt, eos qui in amicitiam Dei eius gratiam recipiuntur dominio fungi in res, quæ alio ab ipsis titulo non possidentur, ut puta in res omnes cuiuscunque possessoris, quia iure charitatis possint omnibus. Contra hos autem statuitur quarta conclusio. Qui est in gratia Dei nihilo plus habet aut dominij, aut iuris vtendi re aliena, quam qui est in peccato vtique enim in extrema necessitate vti potest rebus sibi

necessarijs, cuiuscunque sint possidentis, neuter tamen citra illam. Cuius porro contrarium, & falsum est, & assertu periculosum. Enimvero titulus quo mortales dominio rerum donati sunt non est charitas, vt Vicleff, & lib. 1. c. Armachanus, falso arbitrati sunt, sed ius (vt diximus) naturale aut humanum. Deus namque solem suū oriri facit super malos & bonos & pluit super iustos & iniustos & ideo quantum vis quisque charitate polleat nullam tamē ius nouum in res has caducas & lubricas acquirit, sed in regnum cælorum, de cuius tantū hereditate ait Paulus. Si filij, & heredes p. Christum. Neque mos & usus reipublicæ Christianæ admittit vt charitatis titulo qs valeat aliena rapere, immo vero per hoc ab eadē charitatis vi rite decideret. Quia etiam Christus hæc omnia contemnere nobis iussit. Neque Paulus ipsis sanctis euangelij concionatoribus alio titulo concedit posse temporalia metere, quam velut laboris mercedem, quia spiritalia seminant. Illud autem quod pro se illi adducunt, Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, nullo colore eis patrocinatur, quoniam Paulus nihil aliud voluit, quā quod diligentibus Deum, nullis superantur turbulentis incurisionibus huius mundi, sed cunctis vtuntur ceu virtutum suarum administrulis. Et quod adijciunt amicis omnia esse communia, hoc tantum conuincit, qd amicis Dei communia sunt eius sempiterna bona. Nam hæc temporalia a dō sunt digna quæ vult præmium ipse charis suis impartatur. Tamen iustos (vt ait Pfalter) in necessarijs non derelinquat. Hoc autem per eleemosinas prouidet, aut alia via legitima. Nam si charitatis titulo ius cuiquam faceret vsurp. ind. res alienas, paci tunc & etiā tranquillitati reipublicæ offendiculum poneret. Horum n. temporalium tituli debent esse in foro exteriori patentis, vt quisque palam sciat, quid a se iure, quidque iniuria petatur. Charitas autem in peccatore delitescit. Parum profecto hæc abest opinio ab illa Lutherānorum, quam cap. 4. super epistolam ad Rom. impugnavimus, sane qui ex illo verbo Pauli de iusto Abraham & semine eius, vt heres esset mundi, illum expriment sensum, quod liceat iustis quocunque mundi cibo, & vestitu ornatuque ac delicijs frui sed de hac falsitate nihil ad præsentem locum. Ex eadem ra-

Charita
tem non
esse ierū
posse
rum titu
lum.

Tertia
conclu.

Gerio
na opi
nio im
pugnãt.

Quarta
conclu.

OTO
ure
gidus
DIE
13



dice nempe charitatem esse rerum possessarum titulum, vviciefficit, in quos (vt dicebamus.) Armachanus lib. 10. capit. 4. impigit, illum expriment sensum quod nemo extra charitatem vllum retinet vel spiritualium ius, vel temporalium dominium. Est autem hæc fatua hæresis sepe ac sepius condemnata. Nam licet iniquus per modum meriti non sit dignus pane, quo vescitur, neque qua viuit vita (vt Augustinus, & reliqui sancti aiunt) perstat tamen in eo nature ius, vt sole fruatur, quem Deus oriri facit etiam super malo: Celebrat enim scriptura sacra multos reges etiam dum erant in peccato, non solū Gentium, vt Nabuchodonosor, & alios tā Caldæorum quam Persarum verum & Hebræorum vt Saulem. Salomonem, quin & ipsum Dauidem Missum præterea facimus quanta incertitudinis nebula obtenebratam sanctam ecclesiam susque deque velania hæc confunderet. Nam huius huiusmodi oppugnatio nō est præsentis loci. Haud tamen eadem nota Gersoni & Richardo inurenda est, qua denotantur hæretici quoniam secundum illos licet ille qui gratia Dei decidit, ius charitatis amittit, amittat fruendi alienis rebus retinet tamen nature ius, quo sua propria possidet, atque alia iura siue ecclesiastica, siue ciuilia.

Ad primū arg. Argumenta igitur non alia noua indigent responsione. Iam enim negata est illa consequentia primi argumenti, videlicet, Dominium rerum fuit homini a Deo donatum, ergo non est ei naturale, quoniam fuit, non tanquam nature adhibitū sed tanquam nature debitum. Ad secundum.

Ad secundum. etiam respondetur, quod licet substantie colorum non sit homo dominus, vt possit eos alterare, est tamen dominus qui eis viuitur tanquam domicilio, & ad alia naturalia commoda. Et multo melius est clementorum dominus, vt aeris ad respirationem, & maris ad navigationem. & terre ad culturam, & ignis pariter ad methcoras impressiones.

ARTICVLVS II.

VTVM homo hominis dominus esse possit.

Consequitur in hoc secundo articulo de hac singulariter dominij specie dicere: an videlicet esse possit homo alterius hominis dominus? Et arguitur contra affirmatiuam partem: Nullum ius potest naturali derogare, naturali autem omnes homines nascuntur liberi, id legis ipsi latronibus plane consentientibus. Insuper de iure person. & ff. de sta. homin. le. libertas. quod seruitus sit, qua quis dominio alieno contra naturam subijcitur. Et Gregorius idem asserente, vbi ait contra naturam esse homines hominibus dominari, rationeque idem demonstrante, nam homo eo ceteris animantibus, præstat, quod ratione viget & libertatis arbitrio ergo nullo iure in genus nostrum obrudi seruitus potuit. Fecit enim Deus hominem rectum, vt habetur Eccles. 1. 5. & posuit eum in manu cōsiliij sui. Atque hac de causa homo cum primum creatus fuit, ceteris ore Dei prælatum est creaturis, non autem homini. Secundo id præcipue confirmatur in Christianis Haud enim decet vt quos Christus in filios Dei adoptans, libertate donauit serui esse permittantur, nam ut ipse Dominus intulit Matt. 17. Liberi sunt filij. Contrarium decernunt iura titulus citatis de statu hominum, & in Instituit. & præterea Arist. Polit. 1. quibus locis multiplex seruitutis species distinguitur & approbatur.

Ad hanc questionem quatuor conclusionibus respondetur. Prima est. Homo iure nature quam iure gentium potest esse alterius hominis dominus. Duplicem. n. seruitutem scilicet Arist. dignouit 1. Polit. Alteram quidem naturalem, alteram vero legalem. Naturalis est, qua homines elegantioris ingenij reliquis hebetibus ac rudibus dominantur. Enimvero, vt in eodem homine anima corpori, ita & in toto humano genere bono homini (vt ait Comicus) onere potest. Quocirca sagax ipsa natura alios homines ingenio ad imperandū douauit, alios vero corporeis neruis ac membris ita robotauit ad seruiendum. Et quod illa dominatio naturalis recta sit, probatur nam hominis natura est, vt secundum rationem uiuat,